

Budapest Környéki Törvényszék
9.G.40.042/2019/8.

1

A Budapest Környéki Törvényszék a Dr. Némethi Gábor ügyvéd 1123 Budapest, Táltos u. 15/B. VII./2.) által képviselt
( ) felperesnek – az
( ) által képviselt **Lombard Lízing Zrt.** (6720 Szeged, Somogyi B. u. 19.) alperes ellen **szerződés érvénytelensége** iránti perében a bíróság meghozta az alábbi

RÉSZ- ÉS KÖZBENSŐ ÍTÉLETET

A bíróság megállapítja, hogy a felek közt 2007. október 1. napján HIT . számon létrejött kölcsönszerződés részévé vált HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat XIII.6. pontjába foglalt kikötés tisztességtelen, ezért semmis.

A bíróság megállapítja, hogy a felek között 2007. október 1. napján HIT számon létrejött kölcsönszerződés érvénytelen.

A rész- és közbenső ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, amelyet elektronikus úton a Budapest Környéki Törvényszéken lehet benyújtani a Fővárosi Ítéltáblához címezve.

Ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó fél a fellebbezését nem elektronikus úton terjeszti elő, a fellebbezése hatálytalan és úgy kell tekinteni, hogy az elektronikus úton kapcsolatot tartó fellebbezést nem nyújtott be és a bíróság az elektronikus úton kapcsolatot tartó fellebbezőt pénzbírsággal sújtja.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, vagy csak a teljesítési határidővel kapcsolatos, illetve a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul – és a felek tárgyalás tartását nem kérték – a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el.

INDOKOLÁS

A bíróság a felperes keresete, az alperes érdemi ellenkérelme, a peres felek nyilatkozatait, a csatolt okiratok, továbbá a kihallgatott tanúk vallomása alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes, mint kölcsönbe vevő és a Lombard Finanszírozási Zrt., mint hitelező 2007. október napján HIT: . számon egyedi kölcsönszerződést kötött a frsz.-ú AUT típusú, 7.500.000,- Ft bruttó vételárú személygépkocsi vonatkozásában.

A szerződés 1. pontja szerint a hitelező – az üzletszabályzatban foglalt feltételek mellett – a kölcsönbe vevő számára 3.600.000,- Ft pénzkölcsönt nyújt abból a célból, hogy az, a pénzkölcsön felhasználásával a szerződésben rögzített gépjármű tulajdonjogát a szállítótól megszerezze.

A 2. pont szerint az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, a Lombard Finanszírozási Zrt. hitelezési tevékenységére vonatkozó üzletszabályzata, Gépj.hit.tev.HIT/2006.05.31 tartalmazza.

A 3. pont szerint a kölcsönbe vevő kijelenti, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós és adásvételi szerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, azokat a jelen szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el, és az üzletszabályzat átvételét jelen szerződés aláírásával nyugtázza.

Az 5. pont szerint a tervezett átadás-átvétel dátuma: 2007.10.13.

A 6. pont szerint a THM 20,60%.

A 7. pont szerint mértékadó devizanem CHF.

A 8. pont szerint kölcsönbevevő által választott kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás), elszámolási mód:

Normál deviza alapú finanszírozás (normál deviza konstrukció). A kamatváltozás I.-et és kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) kölcsönbevevő a kölcsönbeadó hirdeteménye szerinti gyakorisággal köteles megfizetni.

A 9. pont szerint a felek megállapodnak, hogy a kölcsönbevevő az alábbiakban meghatározott fizetési kötelezettséget teljesíti a hitelező részére:

A kölcsön összege 3.600.000,- Ft,

Saját rész: 3.900.000,- Ft

Rendszeres törlesztőrészletek száma: 120

Rendszeres törlesztőrészletek 120 x 65.098,- Ft

Rendszeres törlesztőrészletek esedékessége: 2007.11.05., majd ezt követően minden hónap 05. napja,

összes törlesztőrészlet: 7.811.760,- Ft

A gépjármű hitelezési tevékenységre vonatkozó üzletszabályzat HIT/2006.05.31. V.6. pontja szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), akkor a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.

Az I.6. pont szerint normál deviza konstrukció: amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és II.-t a kölcsönbeadó hirdeteménye szerint köteles megfizetni.

Az I.17. pont szerint mértékadó devizanem: Az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem. Amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II.-re és a kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra.

Az I.22. pont szerint árfolyam: a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam.

Az I.23. pont szerint rendkívüli árfolyam esemény: rendkívüli árfolyam eseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25%-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pl.

intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.

Az I.24. pont szerint mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama, az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján.

Az I.25.b) pont szerint Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): A mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési kötelezettség esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam / mértékadó árfolyam) – 1).

Az I.25.c) pont szerint Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejárta előtti megszűnésekor fizetendő – ki nem terhelt – kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

A XIII.6. pont szerint a Felek a kölcsönszerződésből származó jogvitáikat megkísérlik békés módon rendezni, ennek eredménytelensége esetén alávetik magukat a Hitelező székhelye szerinti bíróság kizárólagos illetékességének.

A szerződés megkötését megelőzően az alperes elkészítette és a felperes aláírta a gépjármű finanszírozási kérelem, illetve tájékoztató ajánlat elnevezésű dokumentumokat. Mind a tájékoztató ajánlatban, mind a finanszírozási kérelem II. elnevezésű okiratban 17,99%-os ügyleti kamat került feltüntetésre. A tájékoztató ajánlatban rögzítésre került továbbá, hogy a THM mértéke nem tükrözi a hitel árfolyam, valamint kamatkockázatát.

A Lombard Finanszírozási Zrt. jogutódja az alperes.

A perbeli kölcsönszerződés vonatkozásában a 2014. évi XL. tv. szerinti elszámolás megtörtént.

A felperes jelen rész- és közbenső ítélettel elbírált keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az általános szerződési feltételek XIII.6. pontja illetékességre vonatkozó kikötése semmis. E körben hivatkozott a Ptk. 209. § (1) és 209/A. § (2) bekezdésében foglaltakra. A felperes kérte továbbá megállapítani a szerződéshez tartozó üzletszabályzat V.6. pontjába foglalt deviza kockázat feltárás tisztességtelenségének megállapítását, illetve ennek következtében a szerződés érvénytelenségének megállapítását. Kérte továbbá, hogy az ügyleti kamat hiánya és a törlesztőrészek kiszámíthatóságának hiánya miatt a bíróság szintén állapítsa meg a szerződés érvénytelenségét. Hivatkozott a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) és e) pontjaira, a Ptk. 218. § (1) bekezdésében és 217. § (1) bekezdésében foglaltakra. A felperes a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte elsődlegesen akként, hogy az forint alapon 10,36%-os ügyleti kamattal teljesítendő és 180,- Ft/CHF árfolyamig terheli a felperest az árfolyamváltozás hatása. Erre tekintettel 2017. július 12. napján fennálló tartozása 418.890,- Ft, míg másodlagosan akként kérte érvényessé nyilvánítani, hogy azt a felperes forint szerződésenként köteles teljesíteni úgy, hogy a kölcsön összege 3.600.000,- Ft, 16,5767% ügyleti kamat, kamatfelár + 7,71% induló BUBOR-ral számolva, a felperes tartozása 2017. július 12.-én 1.129.865,- Ft. Kérte továbbá ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezni az alperest.

Az üzletszabályzat XIII.6. pontja körében hivatkozott a 18/1999. (II.5.) Korm. rend. 1. § (1) bekezdésének i) pontjában foglaltakra.

A devizakockázat feltárásával kapcsolatban hivatkozott a Hpt. 203. § (6), (7) bekezdésében foglaltakra, e körben arra, hogy a kockázat említése nem egyenlő a kockázat feltárásával és az alperes a PSZÁF eljárása során maga is úgy nyilatkozott, hogy nem rendelkezett kockázatfeltáró nyilatkozattal. A szerződéses rendelkezés csak a kockázat létezését említi, annak mibenlétét nem tárja fel.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja körében hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzat rögzíti a mértékadó kamatláb fogalmát, de az összegét nem. A kamatfelár mértéke sem állapítható meg egyértelműen, csak a BUBOR-nál figyelembe vett kamatfelárat rögzíti, mely nyilvánvalóan nem a perbeli szerződésre vonatkozik.

Hivatkozott továbbá a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja körében arra, hogy a törlesztőrészlet fennálló tartozás + kamat + költség elemekből tevődik össze, a kamat és kezelési költség adott a szerződésben, a fennálló tartozás pedig a folyósításkor rögzül. A szerződés szerint a folyósítás akkor történik meg, ha valamennyi folyósítási feltétel teljesül. A feltételek teljesülését követően viszont a bank határozza meg, hogy melyik napon teljesíti a folyósítást, tehát a szerződésben nincsen meghatározva a folyósítás időpontja, ily módon az árfolyamok napi változására tekintettel a folyósítási nap kiválasztásával befolyásolni tudja az alperes az adós tényleges tartozását.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés lényeges tartalmi elemének minősül az adósság összegszerű meghatározottsága, valamint az ügyleti kamat mértéke. A szerződés szerint a folyósítás akkor történik meg, ha valamennyi folyósítási feltétel teljesül, a szerződésben nincs meghatározva az a módszer, hogy a felektől függetlenül hogyan lehet megállapítani a tartozás összegét. Tekintettel arra, hogy ezt a két konkrét szám adatot az írásbeli szerződés, valamint a felperes által aláírt egyéb irat nem tartalmazza, nem minősül a Hpt. 210. § (2) bekezdés értelmében egyértelműen meghatározottnak, lényeges tartalmi elem nincs írásban rögzítve, ezért az alaktság megsértése miatt a szerződés a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján is semmis.

A deviza kockázatfeltárás tisztességtelensége körében hivatkozott a Ptk. 205. § (3) bekezdésében, a Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdésében, valamint a Ptk. 209. § (4) bekezdésében foglaltakra. Hivatkozott arra, hogy nincs jelentősége annak, hogy a felperes ténylegesen mit tudott és mit nem tudott az árfolyamkockázatról, milyen képzettséggel rendelkezik és mivel foglalkozik, csupán annak van jelentősége, hogy milyen tájékoztatást kapott. A fogyasztó mércéje ugyanis objektív, az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára kell világosnak és érthetőnek lennie a feltételnek. Hivatkozott arra, hogy a szerződésből nem világos, nem érthető és nem egyértelmű az árfolyamváltozás gazdasági kihatása a fogyasztó számára. A korlátlan devizakockázat áthárítása akkor világos, érthető és egyértelmű a gazdasági következményeit illetően, ha kifejezetten kimondja, hogy korlátlan devizakockázat esetén korlátlan forintromlás következményeként a tartozás korlátlanul megnőhet, ebből fakadóan a fizetendő kamat és törlesztőrészlet is korlátlanul nagyobb lesz. Álláspontja szerint az alperesnek fel kellett volna tárnia a felperes előtt az árfolyamkockázatot, valamint láthatóan feltüntetni magát az árfolyamkockázat mechanizmusának konkrét működését oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse számára ebből eredő gazdasági következményeket.

Hivatkozott továbbá arra, hogy a tanúként kihallgatott Sándor nem emlékezett a konkrét ügyre, ezért nem lehet megállapítani, hogy a perbeli szerződéskötéskor konkrétan mi hangzott el, egyebekben vallomása ellentétes Ferenc tanú vallomásával, így álláspontja szerint így annak bizonyítási értéke nincs.

Hivatkozott arra, hogy az alperes hivatkozása szerint a felperes a kisbetűs részeket nem olvasta el, azonban elolvasás esetén sem nyújt a kisbetűs rész világos és érthető tájékoztatást az árfolyam törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról. Hivatkozott arra, hogy a szerződésben nem szerepel sem a termék árfolyamkockázatáról szóló tájékoztatás, sem pedig olyan kikötés miszerint az ilyen kockázatot a felperes köteles viselni.

Hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzat fogalomtár halmaz, mely különböző egyedi szerződésben nem fellelhető definíciókat tartalmaz, ezért nem társíthatók az egyedi szerződéssel, az egyedi szerződés ezen fogalmakat nem tartalmazza.

Hivatkozott arra, hogy a tájékoztatás és a következtetés nem ugyanaz, nem jelent az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást annak kifejtés nélküli közlése.

Az alperes jelen rész- és közbenső ítélettel elbírált kereseti kérelmek körében előterjesztett ellenkérelmében nem vitatta az üzletszabályzat XIII.6. pontjának tisztességtelenségét, míg egyebekben a felperes keresetének elutasítását kérte.

Álláspontja szerint az üzletszabályzat V.6. pontjába foglalt szerződéses kikötés nyelvtani értelemben is egyértelműen fogalmaz a vonatkozásban, hogy a kölcsönbe vevő vállalja a mértékadó devizanem és forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Ez az üzletszabályzati kikötés nem biztosít egyoldalú előnyt a kölcsönbeadó számára, illetve a jóhiszeműség követelményét sem sérti.

Azt nem vitatta, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot nem íratott alá a felperessel, de álláspontja szerint ez nem jelenti azt, hogy tájékoztatási kötelezettségének egyéb módon ne tett volna eleget. Hivatkozott arra, hogy a szerződés megkötése előtt kelt finanszírozási kérelmen, illetve tájékoztató ajánlaton feltüntetésre került, hogy a folyósított összeg elszámolása deviza alapú lesz, az is, hogy a mértékadó devizanem CHF, illetve ahogy normál deviza konstrukció az elszámolási mód, továbbá, hogy a THM meghatározása az aktuális feltételek, illetve hatályos jogszabályok figyelembevételével történt, a feltételek változása esetén a mértéke módosulhat, továbbá a THM mértéke nem tükrözi a hitel árfolyam, valamint kamat kockázatát. A tájékoztató ajánlat tartalmazza még a normál deviza konstrukció rövid meghatározását: „A Lombard hirdetményben teszi közzé, hogy milyen gyakorisággal terheli az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettségeket”.

A finanszírozási kérelmek elkészítésekor az ügyfélnek nyilatkoznia kellett, hogy normál deviza konstrukció vagy havi fix konstrukció legyen az árfolyamváltozás elszámolásának a módja. A finanszírozási kérelem szerint, majd az egyedi szerződésben foglaltan és a felperes a normál konstrukciót választotta. Nyilvánvaló, hogy a felperes ezek közül a konstrukciók közül csak akkor tudott választani a szerződés aláírását megelőzően, ha a szerződésben azok részlet szabályait egyébként megismerte, illetve tájékoztatást kapott.

Az jogelődje a vele szerződéses jogviszonyban álló kereskedő társaságok ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségeiben elhelyezte tájékoztató füzeteket, szórólapjait, amelyek tájékoztatást nyújtanak arról, hogy mi a devizaalapú szerződés és az ügyfélnek kell az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat viselnie, illetve ha azt túl magasnak ítéli meg, akkor lehetősége van arra, hogy áttérjen forint alapú törlesztésre. A tájékoztató füzeteken túl a társaság weboldala és TV reklámok is tájékoztatást nyújtottak az ügyfeleknek, valamint kereskedő cégnél kizárólag olyan vezető tisztségviselők, alkalmazottak voltak jogosultak szerződéskötésnél eljárni, akit a kereskedő társaság előzetesen a Lombard részére bejelentett és aki részt vett a Lombard által szervezett oktatáson, hogy az esetlegesen felmerülő kérdésekben segítségére tudjon lenni a szerződő félnek.

Hivatkozott arra, hogy a finanszírozási kérelmet, valamint a tájékoztató ajánlatot a felperes aláírta, annak tartalmát megismerte, az üzletszabályzatban pedig világosan rögzítésre került, hogy deviza alapú szerződés esetében az árfolyamváltozást viselnie kell a felperesnek, vagyis pontosan rögzítésre került, hogy deviza alapú szerződés esetén milyen fizetési kötelezettsége keletkezik a kölcsönvevőnek. Álláspontja szerint amennyiben a felperes a szerződéskötés során úgy járt volna el, hogy az az adott helyzetben várható, és az általa választott és kezdeményezett szerződéses jogviszonyról az átadott okiratok elolvasásával tájékozódik, akkor alappal nem gondolhatta, hogy a felperes az árfolyamkockázat nem valós, hogy az őt csak korlátozott mértékben terheli, így ezen okból az üzletszabályzat V.6. pontjának tisztességtelensége nem állapítható meg, nem eredményezheti a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét.

A Hpt. 213. § (1) bekezdése c) pontja körében hivatkozott arra, hogy pénzügyi kötelmekben a kamatot nem csak százalékos formában, hanem összegszerűen is meg lehet határozni, a kamat mértéke nem jelent mást, az összes fizetési kötelezettséget, a kölcsön tőkeösszegével csökkentve. Álláspontja szerint a THM feltüntetésével az ügyleti kamat ténylegesen értékelésre került. Álláspontja szerint a szerződésben levő adatok alapján az ügyleti kamat éves százalékos mértéke aggálytalanul meghatározható a tőke-kamat megbontás elvégzésével. A Azt nem vitatta, hogy a kamat százalékban kifejtett mértékét a szerződés nem tartalmazza. Ez azonban álláspontja szerint

mindössze a szerződés részleges érvénytelenségét okozza, amely érvénytelenségi ok a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján kiküszöbölhető. Erre tekintettel ebben a körben kérte, hogy a bíróság a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeit oly módon alkalmazza, hogy a kölcsönszerződés megkötéséig visszaható hatállyal nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az ügyleti kamat éves, százalékos mértékét 18,86%-ban pótolja.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja körében hivatkozott arra, hogy a szerződésben meghatározásra került törlesztőrészletek száma, az első törlesztőrészlet esedékessége és az, hogy ezt követően mikor esedékesek a havi törlesztések, hivatkozott arra, hogy az, hogy a folyósítás időpontját nem tartalmazza a szerződés, nem vonja maga után a szerződés érvénytelenségét, figyelemmel arra, hogy a folyósítás időpontja a kölcsönvevő szerződésben foglalt kötelezettségeinek teljesítésétől függ. Hivatkozott arra, hogy a Lombard a szerződéses feltételek teljesítésekor folyósítja a kölcsön összegét, és felperes hátrányára nem befolyásolja az adós tartozásának összegét. A szerződéskötés napján rögzül a kölcsön, illetve kamat összegszerű mértéke, ezt nem befolyásolja a kölcsönösszeg folyósításának napja, amit alátámaszt az üzletszabályzat mértékadó árfolyamról rendelkező I/24. pontja. Álláspontja szerint a folyósítás időpontja a szerződésnek nem lényeges tartalmi eleme.

Hivatkozott arra, hogy az üzletszabályzat rendelkezéseiből, különösen a választott normál deviza konstrukció, a mértékadó devizanem, az üzletszabályzat I.6.; I.17.; I.20.; I.22.; I.23.; I.24.; I.25.b. és c., valamint V.6. pontjaiból gondos átolvasás és megfelelő értelmezés mellett egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsönszerződés árfolyamkockázattal jár. Az üzletszabályzat IV.6. pontja tartalmazza, hogy az árfolyamváltozásból eredő kötelezettséget az alperes hogyan terheli ki a felperesre, annak mértéke pedig az üzletszabályzat I.25.b. pontjában található.

Hivatkozott továbbá arra, hogy maga a szerződés 8. pontja is tartalmazza, hogy a felperesnek az árfolyamváltozást kölcsönadó alperes hirdetménye szerinti gyakorisággal kell fizetnie, tehát tartalmazza, hogy a felperesnek az árfolyamváltozás hatását viselnie kell. Álláspontja szerint a szerződéses és az üzletszabályzati pontok alapján a figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára ismertnek kellett lennie annak, hogy az árfolyamkockázat egy ténylegesen fennálló kockázat, mely teljes mértékben őt terheli. Amennyiben a felperes úgy járt volna el, ahogy az egy általánosan tájékozott és észszerűen figyelmes fogyasztótól elvárható, akkor kétséget kizárhatóan tisztában kellett volna lennie a változásból eredő kockázattal.

Álláspontja szerint ugyan Csiszer Sándor tanú általánosságban tette meg nyilatkozatait, és már nem emlékezett konkrét ügyre, vallomása alátámasztja azt az alperesi állítást, hogy az alperes mind a szerződéses okiratokban, mind szóban tájékoztatta a felperest az árfolyamváltozás lehetséges következményeiről.

A felperes jelen részítélettel elbírált kereseti kérelme, illetve érvénytelenség megállapítására irányuló kereseti kérelme – annak jogalapja körében – megalapozott.

A felperes a felek között 2007. október 1. napján létrejött perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítását kérte. A bíróság álláspontja szerint valamely szerződés vagy szerződési feltétel érvénytelensége a szerződés megkötésének időpontjára visszavezetve vizsgálható, hiszen az érvénytelenség lényeges tartalmi eleme, hogy a szerződés vagy annak egy része már megkötésekor olyan hibában szenvedett, hogy arra a későbbiekben jogot alapítani nem lehet. Erre tekintettel a bíróság a vonatkozó jogszabályok 2007. október 1. napján hatályos rendelkezéseinek alapulvételével vizsgálta a felperes keresetét.

A bíróság megállapította, hogy a felek közt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amelyre a perbeli időszakban hatályos Hpt. rendelkezései is alkalmazandóak. A bíróság megállapította

továbbá, hogy a felek közt létrejött szerződés a Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói szerződésnek minősül, ezt ugyanis az alperes sem vitatta.

A fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (XII. 26.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének i) pontja szerint a fogyasztói szerződésben tisztességtelennek minősül különösen az a szerződési feltétel, amely kizárja vagy korlátozza a fogyasztó jogszabályon vagy a felek közötti megállapodáson alapuló igényérvényesítési lehetőségeit, kivéve, ha azt egyben más, jogszabályban meghatározott vitarendezési móddal helyettesíti.

A felperes keresetében kérte annak megállapítását, hogy a perbeli szerződés részévé vált HIT/2006.0531. számú Üzletszabályzat XIII.6. pontjába foglalt kikötés tisztességtelen. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy a tisztességtelenséget nem vitatja. Erre tekintettel a bíróság az ítélet részletes indokolását e körben a Pp. 221. § (2) bekezdése alapján mellőzi azzal, hogy a szerződéses feltétel tisztességtelenségét a 18/1999. (XII. 26.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének i) pontja alapján állapította meg.

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdése szerint semmis az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza

- c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékos kifejezett értékét,
- e) a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat.

A Ptk. 217. § (1) bekezdése szerint jogszabály a szerződésre meghatározott alakot szabhat. Az alakosság megsértésével kötött szerződés - ha jogszabály másként nem rendelkezik - semmis.

A Ptk. 218. § (1) bekezdése értelmében, ha jogszabály vagy megállapodás írásbeli alakot rendel, legalább a szerződés lényeges tartalmát írásba kell foglalni.

A felperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy a felek közt létrejött szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján semmis, figyelemmel arra, hogy az – az alperes által sem vitatottan – nem tartalmazza az ügyleti kamat százalékos mértékét. A bíróság álláspontja szerint ugyanakkor a Ptk. 237. § (2) bekezdése, illetve a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2) törvény 37. §-a szerinti jogkövetkezmények alkalmazásának úgy van helye, hogy akár az érvényessé nyilvánítás, akár a hatályossá nyilvánítás valamennyi a szerződés vonatkozásában megállapított érvénytelenségi okra kiterjedjen, erre tekintettel a bíróságnak a jogkövetkezmények alkalmazását megelőzően vizsgálnia kellett a felperes keresetében megjelölt további érvénytelenségi okokat is.

A felperes a Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjában foglaltakra ugyanakkor megalapozatlanul hivatkozott. A perbeli szerződésben ugyanis mind a törlesztőrészletek száma (120), mind azok összege (65.098,- Ft), mind a törlesztési időpontok (2007. november 5. napja, majd azt követően minden hónap 5. napja) rögzítésre kerültek. Az a tény, hogy akár a tényleges folyósítás időpontjára figyelemmel, illetve a folyósítási feltételek teljesülésének időpontjára figyelemmel a törlesztőrészletek változhattak, nem eredményezi a Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti semmisséget, annak ugyanis a szerződés a fentiek szerint megfelel.

A felperes alaptalanul hivatkozott a Ptk. 217. § (1) bekezdésében, illetve a Ptk. 218. § (1) bekezdésében foglaltakra is. A felek ugyanis a szerződés lényeges tartalmát írásba foglalták, így ezen rendelkezéseket nem sértette meg az alperes. A Hpt. 213. § (1) bekezdése c) pontjának azon rendelkezéséből, hogy a fogyasztási kölcsönszerződésben az ügyleti kamat százalékos mértékét fel kell tüntetni, nem következik az, hogy az ügyleti kamat százalékos mértéke a szerződés lényeges tartalmi elemének minősülne. A Ptk. ugyanis nem tartalmaz arra vonatkozó rendelkezést, hogy az ügyleti kamatot a feleknek százalékos formában fel kell tüntetniük, így a Ptk. 218. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelel a szerződés abban az esetben is, amennyiben az ügyleti kamatot, mint a kölcsönszerződés lényeges tartalmát, a fizetendő kamat összegében tüntetik fel. A perbeli szerződésben pedig rögzítésre került a visszafizetendő összes törlesztőrészlet (7.811.760,- Ft), a kölcsön összege (3.600.000,- Ft), így a szerződésben foglaltakból a fizetendő kamat (a kettő különbözete) is meghatározható, azaz a szerződés nem sérti a Ptk. 218. § (1) bekezdésében foglaltakat, így nem minősül semmisnek a Ptk. 217. § (1) bekezdése alapján.

A bíróság ezt követően az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás tisztességtelenségével kapcsolatos felperesi hivatkozást vizsgálta. Az alperes nem vitatta, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételnek minősül, tehát vizsgálható a tisztességtelenség szempontjából.

A Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (2) bekezdés értelmében a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése értelmében fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A szerződéskötéskor hatályos, a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A (7) bekezdés a) pontja értelmében a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

A 2/2014. PJE határozat szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - a kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható.

A szerződés megkötésekor hatályos Ptk. 209. § (4) bekezdés törvényi kógens szabálya a tisztességtelenség vizsgálata alól kivont esetként úgy rendelkezett, hogy a tisztességtelen szerződési

feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

A Ptk. 209. § (4) bekezdést csak 2009. május 22-i hatállyal módosult úgy, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. A jogalkotó ezzel biztosította a TANÁCS 1993. április 5-i 93/13/EGK irányelve (a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről) 4. cikk (2) bekezdésnek való megfelelést, amely szerint a feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. Az Európai Unió Bírósága arra kötelezi a nemzeti bíróságokat, hogy a nemzeti jogszabályokat magánszemélyek közötti viták esetén is lehetőség szerint a szóban forgó irányelvi rendelkezés betűjének és szelleméhez legközelebb álló módon értelmezze annak érdekében, hogy az irányelvben rögzített cél megvalósulhasson, és az EUMSz. 288. cikkének sérelme minimális legyen. A nemzeti bíróság a közvetlen hatállyal bíró irányelvi rendelkezést köteles alkalmazni még az egyértelmű, világos nemzeti jogszabállyal szemben is (Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.443/2016/4.).

A bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes eleget tett-e a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének, az árfolyamkockázatról világos és érthető tájékoztatást nyújtott-e a felperes részére, vagy ennek hiányában az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel a 93/13/EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésére és a Ptk. 209. § (4) bekezdésére figyelemmel, a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmis.

A bíróság a fentiekre tekintettel – figyelemmel arra, hogy a felperesek az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás megfelelőségét vitatták – azt vizsgálta, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen kitűnik-e az, hogy

- 1.) az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet;
- 2.) az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa;
- 3.) a fenti árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhet.

A bíróság elsődlegesen e körben rögzíti, hogy külön íven szövegezett árfolyamkockázati tájékoztatás a perbeli szerződés vonatkozásában nem készült, ezért a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a szerződésbe és Üzletszabályzatba foglalt alperesi tájékoztatás, valamint a szerződéskötés során eljáró ügyintéző – Sándor – által adott tájékoztatás a fenti követelményeknek megfelelt-e.

A bíróság álláspontja szerint az alperes által az árfolyamkockázat körében adott tájékoztatást mindössze kockázattelepítésnek tekinthető és nem kockázatteltarásnak. A bíróság a kockázatteltarás megfelelőségének vizsgálata során egyebek mellett figyelemmel volt arra, hogy a tájékoztatás nem tekinthető megfelelőnek, azaz világosnak és érthetőnek abban az esetben amennyiben az csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, azok együttes értelmezése alapján. Az alperes ugyan hivatkozott arra, hogy az általa megjelölt szerződéses rendelkezések alapján a fogyasztónak tudnia kellett, hogy az árfolyamváltozás őt fogja terhelni, ez azonban nem azonos az árfolyamkockázati tájékoztatással. Azáltal ugyanis, hogy az alperes által megjelölt szerződéses rendelkezésekből kiszámítható, hogy bizonyos mértékű árfolyamváltozás esetén milyen fizetési kötelezettsége keletkezik, még nem történik meg a fogyasztónak a fent kifejtetteknek megfelelő tájékoztatása. A perbeli szerződéses rendelkezések ugyanis nem hívják fel a fogyasztó figyelmét

arra, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet megemelkedhet, arra, hogy ennek nincsen korlátja, arra sem, hogy az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, és az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy weboldala, illetve TV reklámok tájékoztatást adtak az ügyfeleknek, ugyanis ezeknek csak abban az esetben lett volna jelentősége, ha azt igazolja, hogy ezeket a felperes ténylegesen megismerte, a felperest az alperes ilyen módon tájékoztatta az árfolyamkockázatról, azonban erre az alperes sem hivatkozott a perben.

A bíróság megállapította, hogy a szerződés, illetve az annak részévé vált Üzletszabályzat a fogyasztó felperes számára kifejezetten megtévesztő módon, az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettséget Kamatváltozás II.-ként nevesíti és mellette mindössze zárójelben tünteti fel az árfolyamváltozás kifejezést, melyből egy átlagos fogyasztó alappal következtethet akár arra, hogy különböző fajtájú, különböző okból eredő kamatváltozások terhelik, nem pedig árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség. Ezért a bíróság álláspontja szerint az a szerződéses rendelkezés, amely az árfolyamváltozásból eredő költségek viselésére vonatkozó rendelkezéseket Kamatváltozás II.-ként tünteti fel, sem egyértelműnek, sem érthetőnek, sem világosnak nem tekinthető.

Az Üzletszabályzat V.6. pontjának azon rendelkezése, mely szerint „a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat”, az árfolyamkockázatról a fogyasztó részére tájékoztatást nem nyújt, mindössze rögzíti, hogy a fogyasztóhoz telepíti az árfolyamkockázatot. Abból a rendelkezésből pedig, mely szerint abban az esetben, amennyiben a mértékadó devizanem nem forint és nem euró, kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása, az átlagos fogyasztó nem a forint és az adott deviza – jelen esetben svájci frank – árfolyamának változására vonhat le következtetéseket, hanem arra, hogy fizetési kötelezettségére ezzel szemben az euró és svájci frank keresztárfolyamának van kihatása. Azaz a rendelkezés a forint árfolyamának erősödése vagy gyengülése esetére semmilyen tájékoztatást nem tartalmaz, az sem következik belőle, hogy kihatása van a törlesztőrészletre, másrészt a megjelölt kockázat körében sem tartalmazza, hogy pontosan a keresztárfolyam alakulása és a törlesztőrészlet fizetési kötelezettség áll-e valamilyen viszonyban egymással, ha áll, akkor milyen kapcsolat van közöttük.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy az, hogy a felperes a Normál deviza konstrukciót választotta, alátámasztja, hogy a különböző konstrukciókról tudomása volt. A perben ugyanis mindössze szerződés, illetve ajánlat került e körben csatolásra, melyekben rögzítésre került a normál deviza konstrukció, azonban nem lehetett megállapítani, hogy ezt a felperes választotta valóban valamennyi lehetőség ismeretében, vagy az üzletkötő tanácsára került sor a kölcsönszerződés ilyen konstrukcióban történő megkötésére, illetve azt sem támasztotta alá semmi, hogy a felperesnek azáltal, hogy ezt a konstrukciót választotta, a devizakölcsönök és az azzal járó fent már kifejtett sajátosságairól tudomása volt. Ezzel szemben az megállapítható, hogy az Üzletszabályzat normál deviza konstrukcióra vonatkozó definíciója (I.6. pont) mindössze arra vonatkozóan tartalmaz rendelkezést, hogy ebben az esetben a kamatváltozás I. és kamatváltozás II.-t a kölcsönbeadó hirdeteménye szerint kell megfizetni, azonban még utalást sem tartalmaz a normál deviza konstrukció szerződéses definíciója arra, hogy árfolyamkockázat felmerülhet. Azaz amennyiben a felperes ezen szerződéses rendelkezés ismeretében is választotta ki a normál deviza konstrukciót, abból legfeljebb arról szerezhetett tudomást, hogy Kamatváltozás I.-et és Kamatváltozást II.-t kell fizetnie, nem pedig a szerződéssel járó árfolyamkockázatról.

A bíróság álláspontja szerint Sándor tanú vallomása sem volt alkalmas annak alátámasztására, hogy az árfolyamkockázatról a felperes megfelelő tájékoztatást kapott volna. A tanú a felperesre, a perbeli szerződésre nem emlékezett, mindössze általánosan tudott arról

nyilatkozni, hogy az árfolyam ingadozás következményeiről tájékoztatták az ügyfeleket, illetve hivatkozott arra, hogy ez a szerződésben is benne volt. Ezzel szemben amennyiben a szerződésben szereplő tájékoztatást nyújtotta jelen per felperesének, abban az esetben az a fent kifejtettek szerint nem volt elegendő, míg általánosságban tett nyilatkozata annak alátámasztására nem alkalmas, hogy ténylegesen a jogszabályoknak megfelelő tájékoztatást ügyintézőként megadta a felperesnek. A felperes által előadottakat, azaz azt, hogy nem kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról alátámasztotta továbbá Balogh Ferenc tanú vallomása is.

A bíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy a szerződéses árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésekről történt tájékoztatás nem volt világos és egyértelmű, ezért a szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései a Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek. Mivel ez a főszolgáltatás körébe tartozó szerződési rendelkezés, ennek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés érvénytelenségére tekintettel a felperesnek elszámolási igénye keletkezett az alperessel szemben, azonban arra figyelemmel, hogy a felek közötti elszámoláshoz nem áll rendelkezésre valamennyi adat, a bíróság jelen rész- és közbenső ítéletével az érvénytelenség körében rendelkezett a felperes keresetének jogalapjáról, és e körben a Ptk. 237. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a jogkövetkezmény levonásáról további bizonyítást követően fog határozni. Mivel a bíróság e körben az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásáról nem tudott határozni, a fent már kifejtettekre figyelemmel a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjára figyelemmel megállapított érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonásáról sem határozott.

A bíróság nem rendelkezett a perköltségről, figyelemmel arra, hogy arról az eljárást befejező határozatában fog rendelkezni.

A rész- és közbenső ítélet elleni fellebbezési jogosultság a Pp. 233. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2019. július 3. napján

dr. Kardos Gyula s.k.
bíró

